

Tallián Tibor

Tisztelt Kollégák, kedves hallgatóság!

Mielőtt megkezdeném a laudáció felolvasását, engedtessek meg egy személyes vallomást. Hét évtized óta, mióta vidékről Budapestre feljőve zongoratanárom biztatására a zenetudós pálya felé vettem utamat, figyelem ennek a szakmának hazai legjobbjait: kitől mit tanulhat egy fiatal; kit válasszon ideáljának; a tanulóévek után ki mellett inaskodva lehet megtanulni mindazt, amit a legjobb iskola sem adhat meg. Akkoriban, az 50-es években szóba sem jöhetett, hogy legális úton nyugati határainkon túl folytathassuk tanulmányainkat, majd hazatérve azt itthon kamatoztassuk. Azonban a zenetudomány tanulóinak nagy szerencséjére a budapesti Zeneakadémia frissen alakult zenetudományi tanszakán legtöbb főtárgy tanárunk – hogy csak Szabolcsi Bencét, Bartha Dénest, Gárdonyi Zoltánt, Kókai Rezsőt említsem — rangos német egyetemeken szerezte doktorátusát, ekként a muzikológia világszínvonalát ismerve próbálta fejünkbe tölcsezni a szakma alapvető ismereteit. És egyikünk-másikunk hamarosan volt professzorának társszerzőjeként debütálhatott első nagyobb, világnyelven megjelenő munkájával. (Nagy szerencsémre például engem Bartha Dénes fogadott társszerzőjének.)

Azután lazultak a szabályok, megnyíltak határok, s a következő generációhoz tartozó Tallián Tibor itthoni muzikológiai képzését 1971/72-ben már kiegészíthette a bécsi egyetemen folytatott stúdiumokkal. Majd 1976-ban Rómában, 1984-ben New Yorkban, 1988-tól 1990-ig Berlinben fejlesztette tovább tudását. Eközben németül-angolul-olaszul konferencia-képes briliáns és ambiciózus fiatal zenetudósként nemzetközileg egyre ismertebbé vált. Majd lehorgonyozva Budapesten, az MTA Zenetudományi Intézet lett első állandó munkahelye, de mellette a Zeneművészeti Főiskola is igényt tartott tanári közreműködésére, így pl. 1998-ban ő volt a Zenetudományi Intézet igazgatója, és ezzel párhuzamosan a Zeneművészeti Főiskolán egyetemi tanárként egyben a

zenetudományi szak tanszékvezetője is — önmagáért beszél, hogy előtte csak Szabolcsi Bence birtokolta egy időben mindezt a funkciót.

Hogy a személyes hangvételő bevezetést napjaink Tallián Tiborjával zárjam: ma ő az, akit szakmánkból érdemes konferenciák-ülések elnöklésére felkérni, mert — miközben szeretettel, kifogyhatatlan humorral és leleményességgel vezeti le a találkozót, mutatja be az előadókat, igazítja helyre a botlásokat-téveszméket — kommentárjaival bölcs tanítója fiatalnak és korosabbnak egyaránt.

S most következzen a laudáció.

Dr. Tallián Tibor Széchenyi- és Erkel Ferenc díjas zenetörténész, tudományos tanácsadó, egyetemi tanár, az MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpontja Zenetudományi Intézete és a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem professor emeritusa 1994-ben szerezte meg a zenetudomány kandidátusa, 2013-ban az MTA doktora fokozatot; 2016 óta akadémiánk levelező, 2022-től rendes tagja, s ma több bizottság mellett a Kommunikáció- és médiatudományi Osztályközi Állandó Bizottságnak is aktív, szavazati jogú tagja.

Tallián Tibor a magyar muzikológia tudományos szakirodalmának – hangsúlyozom: tudományos szakirodalmának – valaha volt alkalmasint legtermékenyebb szerzője: 23 könyve, 167 folyóiratcikke, 67 könyvrészlete jelent meg itthon és külföldön (a ritkán teljes MTMT 265 publikációját listázza); s tudományos publikációi mellett rendszeres opera- és hangverseny kritikái évtizedeken át mintát adtak a műfaj itthoni művelőinek. Legfontosabb zenei folyóirataink szerkesztésébe ölt több évtizedes munkája mellett főszerkesztője az Erkel művek kritikai összkiadásának, megújítója a forráskutatáson alapuló Kodály-kutatásnak, a nemzetközi Bartók-irodalom pedig sok év óta vitathatatlanul Tallián angol és német könyveinek-dolgozatainak hozadékából él. Legújabb magyar nyelvű munkái közül a Schodel Rozália monográfia mutat példát rokon területek kutatóinak is. És mind e közben írásaival nem hűtlen régi kedves opera témáihoz, kivált Wagnerhez.

Tallián Tibor igazi *all-round* zenetudós.